

Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24192>

Özet

Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i (KHRBÖ), orijinal ad? Heart Disease Fact Questionnaire (HDFQ) olan arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin kalp hastal?klar? ile ili?kili risk faktörleri, semptomlar ve önleyici davran??lar hakk?ndaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmifitir. Ölçek, 25 maddeden olu?makta olup, kat?l?mc?lar?n bilgi seviyesini do?ru, yanl?? veya "bilmiyorum" ?eklinde üçlü bir derecelendirme sistemi üzerinden de?erlendirmektedir. KHRBÖ, özellikle diyabet ve kardiyovasküler risk alt?ndaki popülasyonlarda bilgi eksikliklerini tespit etmek ve e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için güçlü bir araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Kalp Hastal???, Risk Bilgisi, HDFQ, Ölçek Uyarlama, Rasch ölçüm modeli, Kardiyovasküler Sa?l?k, Sa?l?k Bilgisi

Yazarlar

Lale Zehirlioglu, Hatice Mert

Amaç

Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin **kardiyovasküler hastal?klar** (KVH) hakk?ndaki güncel ve bilimsel olarak do?ru bilgi düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu araç, özellikle kronik hastal??? olan veya yüksek risk alt?ndaki bireylerde bilgi eksikliklerini belirleyerek, hedeflenmi? sa?l?k e?itimleri ve müdahale programlar? tasarlanmas?na zemin haz?rlamaktad?r. Ölçek, orijinal ?ngilizce versiyonunun kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?layarak Türkçe konu?an popülasyonlarda kullan?labilirli?ini art?rm??t?r.

Yap?

Ölçek, bireylerin **kalp hastal???** risk faktörleri (örne?in, hipertansiyon, kolesterol, sigara kullan?m?), koruyucu davran??lar (örne?in, egzersiz, diyet) ve hastal?k semptomlar? hakk?ndaki bilgiyi kapsayan tek bir temel yap?y? (unidimensional construct) ölçmektedir. Uyarlama çal??mas?nda kullan?lan Rasch ölçüm modeli yakla??m?, ölçe?in maddelerinin tek bir bilgi düzeyini tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler niteliktedir. KHRBÖ, bili?sel alandaki bilgi düzeyini de?erlendirerek, tutum ve davran??tan ziyade, bireyin sahip oldu?u temel gerçeklere odaklan?r.

Geçerlik

Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i'nin geçerlik çal??mas?, Rasch ölçüm modeli kullan?larak

yap?lm?? ve elde edilen yap?sal geçerlik bulgular? ölçe?in uygunlu?unu göstermi?tir. Yap?lan analizlerde, model uyum indeksleri oldukça güçlüdür. Rapor edilen ba?l?ca uyum indeksleri ?unlard?r:

RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): 0.048 (Mükemmel uyumu gösterir, genellikle 0.05 alt? istenir).

GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): 0.90 (Kabul edilebilir ve iyi uyum s?n?r?ndad?r).

CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi): 0.91 (?yi uyumu gösterir, genellikle 0.90 üzeri istenir).

Bu de?erler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak beklenen yap?y? ba?ar?yla temsil etti?ini ve **Türkçe uyarlamas?n?n** sa?lam bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl??? ve güvenilirli?i, Rasch ölçüm modeli çerçevesinde de?erlendirilmi?tir. Güvenirlik analizleri sonucunda elde edilen katsay?, ölçe?in tutarlı ölçüm sa?lad???n? göstermektedir.

Rasch modelinde güvenilirlik katsay?s? (Person Separation Reliability): **0.76**.

0.76 de?eri, ölçe?in bireylerin bilgi düzeyleri aras?ndaki ayr?m? yeterli düzeyde yapabildi?ini ve iç tutarlıl???n? kabul edilebilir düzeyde oldu?unu i?aret etmektedir. Bu sonuç, KHRBÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Orijinal uyarlama çal??mas?nda, ölçek yap?s?n?n do?rulanmas? için geleneksel Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) yerine, modern psikometrik yakla??mlardan olan Rasch ölçüm modeli kullan?lm??t?r. Rasch analizi, maddelerin zorluk derecelerini ve kat?l?mc?lar?n bilgi düzeylerini ayn? continuum üzerinde haritalayarak, ölçe?in tek boyutlulu?unu test etmeye olanak tan?r. Elde edilen yüksek uyum indeksleri (GFI, CFI, RMSEA), ölçe?in güçlü bir tek faktörlü yap?y? destekledi?ini göstermektedir. Bu yakla??m, özellikle bilgi testlerinde maddelerin ay?rt edicilik ve zorluk özelliklerinin detaylı incelenmesine olanak sa?lam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama; Bilgi Düzeyi Testi

Format: 25 maddelik, kendini raporlama format?nda bilgi testi.

Maddeler: Ölçek 25 maddeden olumaktad?r. Alt? madde ters kodlanmaktad?r.

Puanlama: Maddeler **do?ru**, **yanl??** ve **bilmiyorum** ?eklinde yan?tlanmaktadır. Do?ru yan?ta 1 puan, uygun olmayan (yanl??) ve bilmiyorum yan?tlar?na 0 puan verilmektedir. Toplam puanlama aral??? 4 ile 100 aras?nda de?ilmektedir (Ham puan?n d?nütürülmü? hali). Yüksek puan, kalp hastal??? riski hakk?ndaki bilgi düzeyinin yüksek oldu?unu gösterir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal HDFQ).

Popülasyon Grubu: Kardiyovasküler hastal?k riski ta??yan genel yeti?kin popülasyonlar (Özellikle diyabet hastalar? gibi yüksek risk gruplar?).

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki yeti?kin kat?l?mc?larla gerçekte?tirilmittir.

Test Metodolojisi: ?kili (dichotomous) puanlama ile üçlü (polytomous) yan?t format?n?n birle?imi. Puanlama ve psikometrik de?erlendirme Rasch ölçüm modeli kullan?larak yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

HDFQ, Kardiyovasküler Risk, Bilgi Düzeyi, Uyarlama Çal??mas?, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hatice Mert

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: (Veri Kaynakta Belirtilmemittir)

?leti?im E-posta Adresi: hatice.mert@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: (Veri Kaynakta Belirtilmemittir)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izin süreçleri için sorumlu yazar Hatice Mert ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmittir.

Ölçe?in orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [kalp-hastaligi-risk-bilgisi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Zehirlioglu, L., & Mert, H. (2020). Validity and reliability of the Heart Disease Fact Questionnaire (HDFQ): A Rasch measurement model approach. *Primary care diabetes, 14*(2), 154-160. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pcd.2019.06.006>

Kalp Hastal??? Risk Bilgisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in 25 maddesinin içeri?i, kaynak metinde do?rudan verilmemi?tir; ancak format? ve puanlama yap?s? detayland?r?lm??t?r.

Ölçek, kat?l?mc?lara kalp hastal??? riskleri, semptomlar? ve önleme yöntemleri hakk?nda bilgi içeren 25 adet ifade sunmaktadır. Kat?l?mc?lar her maddeyi "Do?ru", "Yanl??" veya "Bilmiyorum" seçeneklerinden biriyle yan?tlar. Toplam 6 madde ters kodlanm?? olup, do?ru yan?tlar 1 puan, di?er yan?tlar 0 puan olarak toplam bilgi düzeyi puan?n? olu?turur.